

Izhaja razen nedelj in praznikov
vsak dan opoldne.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani,
Franciška ulica št. 6, 1. nadst.,
Učiteljska tiskarna.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Reklamacije
za list so poštne proste.

NAPREJ

Glasiilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30.—, za pol
leta K 15.—, za četrt leta K 7,50, za
mesec K 2,50. Za Nemčijo celo leto
K 33,60, za ostalo tujino in Ameriko
K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v;
pogojem prostor 60 v; razglašeni in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru primeren popust.

Stev. 135.

V Ljubljani, sobota dne 22. decembra 1917.

Leto I.

K strankinemu zboru.

Le še par dni nas loči do našega stranki-
nega zbora, ki bo moral določiti smer bodoče-
mu strankinemu delu ter napraviti podlago za
sistematično izvedbo strankine organizacije, ki
jo krvavo potrebujemo. Dnevni red strankinega
zbora je obširen in važen.

Stojimo pred važnimi političnimi preobrat-
i, ki se jim naša stranka ne more ogniti, temveč
mora biti pripravljena nanje. Ni izključeno, da
smo pred mirom, ki bo preobrazil vse politično,
narodno in gospodarsko gibanje. Kakšen bo ta
mir, je danes še negotovo. Eno pa je gotovo,
da hoče slovenski proletarijat, s proletarijatom
vse Evrope mir, ki bodi splošen, brez aneksij in
kontribucij s samoodločevanjem n a r o d o v. To željo mora naš zbor jasno povedati
ne ozirajoč se ne na levo ne na desno ter z vse-
mi močmi tudi delovati, da pridemo do takšnega
miru čim prej, ker se delavstvo noče več klati
za to, kar ni njegovo.

Zbor se bo moral tudi jasno izjaviti napram
našim narodnim in državnopravnim proble-
mom. Sklicevati se na našo tivoljsko resolucijo
in navduševati se za majniško deklaracijo, po
mojem mnenju ne zadostuje. Strankin zbor bo
moral to vprašanje jako oprezno pretresti in se
posvetovati tudi o podrobnostih in jasno preci-
zirati naše stališče, ker je precej nejasnega v
tej in oni izjavi. Tivoljska resolucija stremi po
združitvi vseh Jugoslovancev ne glede na držav-
nopravne in politične pregraje, v kateri bi
živeli kot svobodna enota v popolnoma de-
mokratični konfederaciji n a r o d o v. Majniška deklaracija pa želi združitev na
podlagi državnega prava, v kateri naj se inkor-
porirajo tudi Neslovani.

K temu vprašanju mi piše sodr. i. r. nasled-
nje misli, s katerimi se popolnoma strinjam.

»Naša stranka ima v sklepih jugoslovanske
konference v Ljubljani lepo podlago za svojo
jugoslovansko politiko. Če je kaj treba, potem
treba le one resolucije bolj precizirati in poja-
sniti, da bodo razumljive vsakemu sodrugu. Ali
gorje, če bi se dala stranka zvoditi v navdu-
šenje po jugoslovanski deklaraciji, ki ni niti ta-
ko jasna, da bi jo mogli mi enako tolmačiti ka-
kor jo tolmačijo narodne stranke.

Način, po katerem se hoče rešiti jugo-
slovansko vprašanje z dejstvom, da se zahteva
za jugoslovansko državno skupino tudi one dele
primorskih dežel, kjer prebivajo Italijani, (sta-
jerskih in koroških, kjer prebivajo Nemci — do-
stavljam jaz), nas sili k temu, da uredimo svoje
razmerje z italijanskim ljudstvom. Ako zahteva-
mo svobodo zase, je ne smemo odrekati
drugim.

Dejstvo, da ni mogoče napraviti narodno
popolnoma homogenih mej, nas sili, da se do-
govorimo z italijanskim ljudstvom. Rad pri-
znam, da je tudi jugoslovanska deklaracija važ-
en korak k napredku; mi jo ne moremo oma-
lovaževati. Le pridružiti se ji mi ne moremo
popolnoma. Treba je dobiti formulo, po kateri
bomo mi na svojo pest pospeševali razvoj, da
pridemo do zaželenega cilja.

Po mojem mnenju ima i. r. popolnoma
prav, in ta naziranja naj bi tvorila podlago de-
bat in sklepom zbora. Nikakor pa ne smemo
pozabiti na zboru, da moramo z vso našo silo
delati za demokratizacijo, ker brez popolne de-
mokratizacije ne bodo mali narodi prišli nikdar
do svojih pravic.

Druge važna točka našega zbora je »orga-
nizacija in taktika, o potrebi izpopolnitve poli-
tične organizacije smo vsi prepričani; škoda
je vsake besede in je mnenje »Verusa« popol-
noma pravilno. Neobhodno potrebno je tudi, da
razširimo našo izobraževalno organizacijo. Tej
organizaciji bi bil glavni namen, širiti sociali-
stična načela med indiferentnimi, zlasti pa med
ženskami in mladino. Ne zanemarjajmo mladi-
ne, ker mladina je naša bodočnost. Nobena
žrtev ne sme biti prevelika za izobrazbo in or-
ganizacijo naše mladine! Za dosego uspehov
je pa potrebno sestematično delo. Med mladino
je treba agitirati drugače kakor med doraslimi.
Posebno bo treba širiti med mladino primeren
tisk.

Naša stranka je razredna in mednarodna.
Vse naše delo in taktika se mora vršiti na pod-
lagi teh temeljnih točk. Prepričani moramo biti,
da se socialno vprašanje se v krogu enega na-
roda ali ene države ne da rešiti. Socialna demo-
kracija mora biti mednarodna, ker je kapitali-
stična družba mednarodna, sicer bi bil naš boj
brezuspšen.

Tu pa nastanejo taktična vprašanja in pro-
blem, ki se tičejo naših notranjih razmer. So-
cialisti v Avstriji se imenujemo mednarodne,
dočim avstrijska internacionala faktično ne ob-
stoji že več let. Vsaka narodna skupina živi in
dela zase brez najmanjšega stika. Zato je pa tu-
di naš politični vpliv tako skromen, in to skrom-
nost občutimo najbolj mi slovenski delavci. Tu
je treba poiskati druga pota, druge pomočke.
Biti mednarodni brez mednarodne medsebojne
skupnosti je nezmislno. Ne proč od Nemcev,
kakor so zahtevali naši »mladi«, saj smo za-
dost proč, ker nimamo nikakega stika, temveč
iskati moramo tesnejše zveze ne samo z Nem-
ci nego tudi z vsemi drugimi socialističnimi

skupinami avstrijskih narodov, ker le v skupni
zvezi bodo očuvane in priborjene socialne,
narodne in politične pravice slovenskih prole-
tarcev. Te misli naj strankin zbor pretresa in
naj da o tem bodočemu izvrševalnemu odboru
precizna navodila.

Ako bi se to ne dalo izvesti bodisi po kriv-
di Nemcev ali Cehov, potem bomo morali po-
iskati druga, svoja pota in to glede politične,
strokovne in gospodarske organizacije.

Ker se tiče naše domače politike in razmerja
do drugih strank, je najbolje da si ohranimo
kar najbolj svojo samostojnost tako v političnem
kakor tudi v taktičnem oziru. Poskusi čeških in
poljskih socialističnih strank nam pričajo do-
volj, kam privedejo kompromisi in sodelovanje
pri meščanskih strankah. Na ta pota ne smemo
zaiti, ako se nečemo ubiti.

V svetovni vojni smo se lahko veliko na-
učili in te nauke uporabimo v prosep naše
stranke in v korist jugoslovanskega proletari-
jata, kateremu je naše delo v prvi vrsti na-
menjeno.

Josip Petejan.

Demokracija ne diplomacija!

Človek je proizvod vzgoje, ki jo je imel, in
okolice, ki je v njej živel. To velja o vsakomur,
tudi grof Černin ni izjema. Černin velja kot jako
pameten mož, in iz nekaterih dejstev se da skle-
pati, da pošteno hoče splošen mir. Toda, da je
tudi on ves pod vplivom razmer, ki so v da-
našnjih burnih časih v razsulu, se tudi on ne
more osvoboditi predsodkov svojega razreda in
načina v mišljenju svojega stanu, dokazuje od-
govor na socialno demokratično vprašanje, ki
ga je dal v sredo ministrski predsednik v dr-
žavnem zboru namesto njega. Rekel je sicer
zopet, da bi rad sklenil mir z Rusijo »brez poli-
tičnega in gospodarskega nasilstva«. Toda to je
vendar že obsebi umljivo; kakaj brez tega pri-
znanja bi bila mirovna pogajanja prenehala že
prvi dan. Kar je pa Černin še rekel razentega,
dokazuje, da še mnogo premalo pozna značaj
svoje naloge.

Grof Černin hoče danes sicer skleniti mir
ne le z Rusijo, marveč tudi z drugimi državami
sovražne koalicije »brez političnega in gospo-
darskega nasilstva«, toda za bodočnost se noče
vezati. Če Anglija, Francija, Italija sedaj ne ma-
rajo miru, bo pozneje zahtevala aneksije. To
grožnjo smatra Černin za jako spretno, ker bi
jo sicer ne ponavljal že tretjič. In najbrže bi se
uresničila, če bi se pogajali v Brest-Litovsku
s kakim Sazonovom ali Izvoljskim, ki bi skle-
nil poseben mir, če bi se le Rusiji ne prizadejalo
nasilstvo, in bi zahodno entento prepustil, da
sama brani svojo kožo, če ne mara obenem z
Rusijo skleniti mir. A sedaj ne bo sedel ob
obravnavni mizi z avstrijskim grofom ruski
grof, nego mednarodni socialni demokrat Troc-
ki. In kako misli Trocki, je povedal jasno v
svojem razgovoru s švedskim sodrugom Hoe-
glundom. Rekel je, narodi sporazuma utegnejo
kmalu spoznati, da čuva ruska delavska vlada
v mirovnih pogajanjih tudi njih interese, da bo
varovala interese mednarodne demokracije. S
tem je Trocki potrdil, kar smo že napovedali in
kar je utegnil vedeti vsakdo, ki pozna ruske
sodruge: ruska demokracija hoče skleniti po-
seben mir le tedaj, če ji damo zagotovilo, da no-
čemo izrabiti mir v ta namen, da bi usilili dru-
gim narodom nedemokratičen mir, »znagovalni
mir«. To naj grof Černin blagovoli upoštevati!
Presoja naj, ali so njegove grožnje državam
sporazuma res umestne ali ne! Če bi osrednje
države le hotele vztrajati pri tem, da si zago-
tovo v bodoče možnost aneksij na zahodu, jugu
ali jugozahodu, bi bila mirovna pogajanja v
Brest-Litovsku prav kmalu pri kraju.

Grof Černin je dal dalje povedati v parla-
mentu, da mu niti na um ne prihaja nova mirov-
na ponudba sporazuma; trdi, češ, da niso spre-
jeli ponudbe v zadnjih njegovih govorih in od
takrat da se ni nič spremenilo. Tudi to se nam
zdi popolnoma krivo. Predvsem se je od zad-
njega Černinovega govora mnogo spremenilo;
sklenjeno je namreč premirje z Rusijo, kar je
nedvomno mogočno vplivalo na angleško,
francosko in italijansko javnost. Sicer pa še tako
lep govor, ki ga ima grof Černin pri omizju v
Budapešti ali celo v odboru delegacij, sploh ni
mirovni predlog v našem zmislu. Mirovna po-
nudba je popolnoma konkreten predlog, ki ga
predložimo po diplomatični poti sovražni vladi,
ki ga mora sprejeti ali odkloniti; če bi grof Čer-
nin enkrat ne mislil le na diplomate, marveč tudi
na ljudstva, bi bil spoznal, da je po vsem tem,
kar se je zgodilo zadnje tedne, za angleško,
francosko, predvsem pa za italijansko vlado
preketo težavno, javno odkloniti konkreten mi-
rovni predlog, mirovni predlog »brez aneksij
in kontribucij«. Pa tudi če bi ponudbo odklonili,
bi to bistveno olajšalo ruski vladi odločitev za
poseben mir; kakaj potem bi brez skrbi lahko
odklanjala odgovornost za posledice, ki bi jih
povzročil drugim narodom poseben mir. Če
grof Černin kljub temu ne mara ničesar vedeti
o takem mirovnem predlogu, smemo le domne-
vati, da ne razume duševnega vpliva mirovnega
predloga na množice zahodnih narodov in ne
duševnega vpliva, če bi ti predlog odklonili, na
ruski narod.

Seveda ljudstva grof Černin sploh ne po-
stavlja v svoje račune. Zakaj sicer bi želel, da
vodi mirovna pogajanja trajno v soglasju z ljud-
skimi zastopniki in ne bi teh tako osorno in ne-
pogojno odklanjal. Tudi to hoče pomeniti, da
grof Černin ne ume sedanjega časa. Ruski po-
oblašenci govorijo v imenu in po nalogu de-
lovnih ljudskih množic. Za Anglijo, Francijo, Ita-
lijo bodo vodile pogajanja parlamentarne vlade
v ozkem stiku s parlamenti, iz katerih so izšle.
Celo v nemški državi nameravajo oživiti po-
seben odbor pri državnem kanclerju, da se omo-
goči sodelovanje velikih strank državnega zbor-
a pri važnih odločitvah. V Avstro-Ogrski bo
pa visoka vzvišenost sama vodila pogajanja in
narode nič ne briga, kaj zahtevajo in kaj pri-
znajo, ali nas hoče vesti k miru ali v vojno. In
dobe se še »ljudski zastopniki«, ki temu pred-
marčnemu naziraju ploskajo, kakor gospod
Karl Herman Wolf.

Grof Černin sicer želi mir. Ali pa pozna
pravo pot k velikemu smotru, je še dvomljivo,
kakor potrjuje njegova zadnja izjava. Upajmo,
da ga občevanje z zastopniki ruske demokracije
spravi do spoznanja in ga končno pouči, v kak-
šnem času živimo! Upajmo, da končno spozna,
da utegnejo vse nekdane diplomatske spletke
sedaj le škodovati in da nič ne velja več nego
jasna, poštena beseda! Da ni več možen druga-
čen kakor pošten mir od naroda do naroda, ob
spoštovanju medsebojnih tujih pravic! Pri teh
mirovnih pogajanjih ne bo odločevala samo
trezna državnost nego tudi pravni ideal, ki
žive med ljudstvom, pravstveni ideal, ki ne
dopušča več nikakršnega zatiranja in tlačenja
ljudstva, ne zatiranja pogajajočih se, pa tudi ne
nasilstva nad drugimi ljudstvi! Če hoče grof
Černin skleniti mir z demokratično delavsko
vlado, pač ne sme odrekati svojega priznanja
duhu proletarske demokracije.

Jugoslovanska deklaracija.

V svojem članku od 13. t. m. št. 127 »Na-
preja« sem navajal odstavek iz dela »The sou-
thern Slav Question, by R. W. Seton-Watson,
London 1911«, ki se tiče njegovega stališča gle-
de jugoslovanskega vprašanja in Slovencev. Iz
tega citata izhaja, da za Watsona Slovenci med
Nemci, Madjari in Italijani zavzemajo tako va-
žen gospodarsko političen geografičen položaj,
da nikakor ne morejo priti v poštev in ni misliti,
da bi evropske velesile pripuščale, da sloven-
ski teritorij oddeli navedene narode in države
od Trsta in Jadranskega morja.

Opozorilo se me je sedaj od slovenske na-
cionalno-radikalne stranke, da je Seton-Watson
tekem vojne nekoliko izpremenil svoje stališče
glede tega vprašanja. V svojem delu »La Que-
stion sud-slave dans l'Empire des Habsburg« je
leta 1912—1913 pisal: »Pri jugoslovanskih na-
rodih se je pojavil nov duh. Velike zmage njih
bratov na Balkanu so znamenito dvignile njih
nacionalno čustvovanje in ideja skupnosti je
zavladala nad skoraj vsemi, Srbi, Hrvati in Slo-
vence. Od Kranjskega gorovja do Kotorskega
zaliva, od Temeškega Banata pa do obali hr-
vatske diha ena sama duša . . . in kar je naj-
bolj spomina vredno, pri kmetih bolj nego med
omikanem svetom . . . Demokratični voditelji,
ki je smatral militarizem za največjo šibo tega
veka, govori vzneseno o sveti vojski . . . ka-
toliški škof pozdravlja osvobodje Kosovega polja
po Srbih, . . . pred vsem pa mladina neče
več govoriti o starih in revnih strankarskih
sporih, ampak propoveduje tesno združitev
vseh Jugoslovancev navdahnjena z narodnim
duhom, videč borbo za svobodo in edinstvo«. Leta
1915 pa piše: »Edinstvo Jugoslovancev je
eden životnih problemov te vojne in ustanovitev
močne jugoslovanske države, ki temelji na
edinstvu vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev bo
najsigurnejše jamstvo miru na jugo-vzhodu
Evrope. Jugoslovani so naši naravni zavezniki
proti nemškemu navalu in zaradi tega je v korist
in je dolžnost Velike Britanije, da sočini pri
udejstvanju njih zahtev«. Francoz Lanux, ki
komentarja članek Seton-Watsona, dostavlja
temu: »Te misli so učinke dolgih premišljevanj,
napredujočega duha, ki vodi odličnega pisa-
telja od trizialnega do mnenja, ki je tudi naše«.

Po želji iskrenega politika objavljam tudi
te skromne vrstice, iz katerih seveda prav nič
ne sledi, da je Seton-Watson izpremenil svoje
stališče glede Slovencev in Trsta. Gorenji stav-
ki bi imeli sploh pomen, ako bi se Seton-Wat-
son izrekel ne le splošno sočustveno v prilog
edinstva Slovencev, Hrvatov in Srbov, ampak
bi bil adrijski problem tako od strani jugoslo-
vanske kakor italijanskega vprašanja dovolj-
no preciziral. Ker Seton-Watson tega ni storil,
njegov citat v glavnem njegovem delu iz leta
1911 še vedno drži. Sicer pa je bodočnost tako
nesigurna, da neodločajo posamezna mnenja,
pač pa realne sile, ki se danes bore ob Adriji
za prvenstvo. Žal, da moram dostaviti, da v tej
borbi igra slovenski narod docela pasivno vlo-
go, dočim je vloga Hrvatov in Srbov precej ne-
stalna in še danes nejasna.

Ako sem ugodil brez pomisleka želji politi-
čnega nasprotnika, pa si ne morem kaj, da bi ne
stavil vprašanja: kako je to, da se o jugoslo-
vanski deklaraciji iz krogov slovenskega ra-
zumništva piše nalo ali nič stvarnega in se cel
problem zakriva z nekim zgolj sentimentalnim
tokom med slovenskim ljudstvom?

Dr. H. Tuma.

Konsumentje Ljubljane in okolice!

Vabimo Vas na javni ljudski shod, ki bo
30. decembra t. l. pop. ob 2. v Mestnem Domu
v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Aprovizacijska vprašanja (prehrana,
preskrba z obleko, kurjava, razsvetljava, stano-
vanja in konsumentje).

2. Sklepi k prvi točki.

Na ta shod smo povabili gosp. ljubljanske-
ga župana, gosp. c. kr. prehranjevalnega nad-
zornika podpolkovnika Wlenerja, referenta
c. kr. dež. vlade za prehrano in referenta c. kr.
dež. vlade za kurjavo.

Potrebna je polna udeležba. Shod se vrši
popoldne, in sicer zato, da bo mogoča udeležba
gospodinjam in vsem onim, ki so dopoldne za-
posleni.

V Ljubljani, 20. decembra 1917.

Za sklicatelje:

Anton Kristan.

Predlogi za naš zbor.

I.

Izvrševalni odbor predlaga:

Organizacijski pravilnik Jugoslovanske
socialno demokratične stranke.

1. Splo ni del.

Ime stranke.

1. Stranka se imenuje »Jugoslovanska so-
cialno demokratična stranka« ter je organičen,
samoupraven del »Avstrijske socialno demo-
kratične delavske stranke«; v njenem skupnem
zastopu na Dunaju je tudi zastopana. Stranka
stoji na temelju revidiranega hajfeldskega
programa, v narodnem oziru na temelju skle-
pov jugoslovanskih socialističnih konferenc.

Obseg stranke.

2. Stranka deluje v vseh pokrajinah av-
strijske državne polovice, kjer dela in prebiva
jugoslovanski živelj, bodisi posamezno ali v
kompaktnih masah.

Pripadniki stranke.

3. Stranki pripada vsaka oseba, ki priznava
nje program, se po njem ravna, ga razširja,
stranko duševno in gmotno podpira ter ne stori
ali dela kaj nečastnega.

Vstop v stranko.

4. Za vstop v stranko se je prijaviti pri
krajni organizaciji, oziroma njenih zaupnikih;
pri politično posebno razglašanih osebah odloča
o sprejemu deželni, odnosno izvrševalni odbor
stranke.

Dolžnosti sodrugov.

5. Dolžnosti sodrugov so v splošnem ozna-
čene pod točko 3. tega pravilnika; zlasti pa
mora vsak sodrug:

a) brezpogojno varovati ugled stranke, poka-
ravati se veljavnim odredbam in sklepom
njenih zborov, shodov, odborov in zastop-
ov ter ne sme nikdar in v nobenem oziru
kršiti discipline;

b) redno plačevati strankini davek.
Sodrug ne sme pripadati nobeni meščanski
politični stranki ali organizaciji oziroma delovati
zanjo.

Pravice sodrugov.

6. Sodrug ima pravico voliti in voljeni
biti v vse strankine odbore in zastope ter se
udeleževati strankinih priredb, kolikor to omo-
goča organizacijski pravilnik stranke in niso
izdane posebne določbe. Sodrug, ki so v vsem
zadostili svojim dolžnostim, imajo, kadar utrpe
kako škodo pri političnem delu za stranko, pra-
vico do moralne in gmotne podpore iz stran-
kinih sredstev.

Organizacija stranke.

7. Jugoslovanska socialno demokratična
stranka sestoji iz:

a) krajevnih (lokalnih) organizacij s krajevnim
(lo. alnim) odborom na čelu;

b) deželnih organizacij z deželnim političnim
odborom na čelu, ki vse skupaj tvorijo ce-
loto, ki jej načeluje izvrševalni odbor ce-
lokupne jugoslovanske socialno demokra-
tične stranke.

Strankini davek.

8. Strankini davek znaša za vsakega člana
50 vinarjev na mesec. Od tega mesečnega pri-
spevka gre izvrševalnemu odboru 20 vinarjev,
deželni organizaciji 10 vinarjev, lokalni organi-
zaciji 10 vinarjev, ostalih 10 vinarjev pa v
skupni volilni sklad stranke, ki ga mora izvr-
ševalni odbor posebej upravljati.

Deželne in lokalne organizacije morajo no-
siti vse agitacijske stroške v svojem področju.
Le v nujni sili se smejo obrniti za pomoč na
izvrševalni odbor.

9. Strankino časopisje in tisk.

a) Glasilo stranke mora izhajati tam, kjer je
sedež izvrševalnega odbora stranke.

b) Za strankine liste se prizna samo tiste, ka-
terih izdajanje sklene strankini zbor in širši
izvrševalni odbor.

- c) Prebitek strankinega časopisja in tiska gre v strankino blagajno.
- d) Uprave strankinega časopisja morajo podati na vsakem strankinem zboru natančno blagajniško poročilo, če le mogoče tiskano.

Razsodišče.

10. Prepire, ki nastanejo med posameznimi člani ali organizacijami, o odklonitvi sprejema, o izključitvi itd., rešuje razsodišče, katero skliče deželna organizacija, ki mu tudi imenuje predsednika. Vsaka stranka voli v razsodišče po tri člane. Sklepa se z absolutno večino glasov.

Izrek razsodišča je naznaniti izvrševalnemu odboru stranke z vsemi razlogi in podrobnostmi utemeljitvijo. Izvrševalni odbor sme razveljaviti sklep razsodišča, če ni sam prizadet.

Kadar gre za izključitev ali programatično vprašanje, je prosta pritožba na strankini zbor. Vzklic je vložiti pri izvrševalnem odboru vsaj sedem dni pred začetkom zbora. Izključeni sme biti navzoč le med obravnavo njegove zadeve in se osebno zagovarjati, lahko pa to stori pisмено, odnosno imenuje zastopnika, ki pa more biti le sodrug. Glasuje se ob nenavzočnosti pritoževalca.

II Posobne določbe.

Krajevna organizacija.

11. Krajevno organizacijo tvorijo vsi organizirani sodrugi enega kraja, mesta, občine, v velikih mestih sodrugi enega volilnega okraja.

12. Obsežnejše krajevne organizacije, zlasti v mestih, se lahko dele še v odseke, ki obsegajo vse v enem mestnem okraju ali delu stanujoče sodruge, ter cestne organizacije obsegajoče vse v eni ulici stanujoče sodruge.

13. Krajevni odbor sestoji po obsegu organizacije iz 3 do 7 sodrugov, izvoljenih na zaupnem shodu vseh sodrugov dotičnega kraja. Zaupnike krajevni organizaciji podrejenih oddelkov izvolijo prizadeti sodrugi, ali pa jih imenuje krajevni odbor.

14. Zaupniki z odborom vred tvorijo zaupniški zbor krajevne organizacije.

15. Krajevni odbor je podrejen neposredno deželni, oziroma izvrševalnemu odboru.

16. Krajevni odbor z zaupniki podrejenih oddelkov ima:

Organizirati ter pobirati strankini davek in morebitne druge, veljavno sklenjene prostovoljne ali obligatorne prispevke ter izvrševati v svojem obsegu vse v splošnem delu omenjene naloge.

17. Krajevni odbor vodi natančen seznam sodrugov svojega okraja tako, da lahko služi kot volilen imenik.

18. Namestnike izstopivšim odbornikom se izvoli na zaupnem shodu sodrugov, odnosno na konferenci zaupnikov.

19. Izkaznice in potrdilne znamke naroča krajevni odbor pri deželni odboru. Deželni odboru je obračunati mesečno najkasneje do 15. za pretekli mesec. Obračunati je vse prispevke tako, kakor je sklenil strankini zbor.

20. Za manjkajoče znamke je prejemnik odgovoren onemu, od katerega jih je prejel.

21. Vsak sodrug mora imeti izkaznico o vplačanem strankinem davku; brez te vstop na zaupne priredbe ni dovoljen. Ničde ne sme zastati čez tri mesece; kdor ni izpolnil vseh pogojev, ne more biti voljen.

22. Zaupni shod sodrugov, odnosno konferenca zaupnikov krajevne organizacije se vrši najmanj vsako četrtletje, ali pa če zahteva vsaj tretjina sodrugov ali zaupnikov.

23. Krajevni odbor je voljen za dobo enega leta na zaupnem shodu sodrugov, odnosno na konferenci zaupnikov.

Imena in naslove odbornikov in zaupnikov je v teku sedmih dni naznaniti deželni odboru.

V področje zaupnega shoda sodrugov ali konference spada:

- odobrenje poročil krajevnega odbora;
- volitev odbora in odposlancev na strankini zbor in druge strankine priredbe;
- morebitno zvišanje prostovoljnih prispevkov za krajevne potrebe;
- organizacijska in taktična vprašanja za dotični kraj sploh.
- predlaganje kandidatov za občinske volitve.

Deželna organizacija.

24. Deželno organizacijo tvorijo vse krajevne organizacije v obsegu dežele.

25. Na čelu deželni organizaciji stoji deželni odbor, sestojec iz 7 sodrugov in dveh kontrolorjev, izvoljenih na deželni konferenci za dobo enega leta.

Namestnike izstopivšim članom se voli na shodu strankinih pristajev tam, kjer ima sedež deželna organizacija in se poroča o tem na deželni konferenci.

26. V področje deželne odbora spada:

- Izvrševanje sklepov strankinega zbora in deželne konference;
- voditi vso agitacijo v svojem področju;
- nadzorovati delovanje krajevnih organizacij; voditi statistiko članov;
- predlagati dogovorno z izvrševalnim odborom krajevnim organizacijam kandidate za deželnozborske volitve;
- sklicevati deželne konference in določati dnevni red istih.

Deželne konference.

27. Deželne konference se vrše najmanj po enkrat na leto, ali če to zahteva tretjina krajevnih organizacij, odnosno izvrševalni odbor stranke.

28. Zastopnike na deželni konferenci volijo krajevne organizacije in strokovne skupine v obsegu kakor za strankini zbor.

29. Imena in naslove izvoljenih odbornikov je v teku sedmih dni naznaniti izvrševalnemu odboru stranke.

30. V področje deželne konference spada:

- odobrenje poročil krajevnih organizacij;
- avedba prostovoljnih prispevkov za deželne potrebe;
- organizacijska in taktična vprašanja dotične dežele sploh;
- določanje kandidatov za deželnozborske volitve.

Izvrševalni odbor.

31. Strankini zbor voli izvrševalni odbor 13 članov in tri člane kontrole. Pet jih tvori ožji izvrševalni odbor, ki opravlja strankine posle. Ostalih osem članov tvori širši odbor, v katerega se izvoli člane iz posameznih dežel kakor sledi: 1 za Kranjsko, 2 za Trst, 1 za Gorjsko, 1 za Štajersko, 1 za Istro, 1 za Dalmacijo in 1 za Koroško.

32. Glavni urednik strankinega lista ne more biti član izvrševalnega odbora. Ima pa pravico in dolžnost prisostvovati sejam izvrševalnega odbora na katerih ima posvetovalen glas.

33. Sedež izvrševalnega odbora in kontrole je začasno v Ljubljani.

34. V področje izvrševalnega odbora spada:

- izvrševati sklepe strankinega zbora;
- dajati iniciativne deželni organizacijam v vseh važnih političnih gibanjih;
- določanje kandidatov za državnozborske volitve in to dogovorno z deželnimi organizacijami;
- nadzorovati uredništvo in upravo strankinega lista;
- sklicanje strankinega zbora in določanje dnevnega reda zanj;
- objava strankinega poročila najmanj 14 dni pred strankinim zborom.

35. Širši izvrševalni odbor mora imeti svoje seje na povabilo ožjega odbora najmanj štirikrat na leto, ter ima razpravljati o vseh važnih zadevah in dogodkih v stranki ter določati smer strankinemu časopisju ter istemu imenuje glavnega urednika in upravnika.

36. Izvrševalni odbor je za svoje delovanje odgovoren strankinemu zboru. On določa tudi sedež strankinega zbora. Namestnike izstopivšim članom izvrševalnega odbora, se voli med člani krajevne organizacije dotičnega kraja.

Strankini zbor.

37. Redni strankini zbor je vsako drugo leto. Izredni strankine zbor skliče izvrševalni odbor, če ga zahtevajo vsaj tri deželne organizacije, ali če smatra izvrševalni odbor, da je nujno potreben.

38. Zastopnike na strankini zbor imajo pravico poslati:

- vsaka krajevna organizacija po enega za vsakih 50 članov;
- vsaka deželna organizacija po dva;
- strokovne skupine vsake dežele imajo pravico do enega zastopnika; ravno tako imajo tudi mladinske in ženske strankine organizacije pravico do enega zastopnika za vsako deželo.

Parlamentarni zastopniki stranke in izvrševalni odbor morajo na strankini zbor in imajo na njem sedež in glas, ki je v zadevah tičočih se njihovega delovanja le posvetovalen.

Krajevne organizacije morajo voliti delegate na krajevnih članskih shodi, deželne organizacije pa na svojih odborovih sejah.

39. Strankini zbor se mora razpisati vsaj šest tednov prej v glavnem strankinem glasilu z navedbo provizoričnega dnevnega reda;

40. Predloge deželnih in krajevnih organizacij je vpslati vsaj 14 dni pred zborom izvrševalnemu odboru, da jih priobči v glavnem strankinem glasilu vsaj osem dni pred zborom; to velja tudi za predloge in referate izvrševalnega odbora.

41. V področje strankinega zbora spada:

- določanje dnevnega reda;
- volitev odbora za pregledovanje mandatov, za redigiranje predlogov ter volilnega odseka;
- odobritev poročil izvrševalnega odbora in kontrole ter deželnih in državnih poslancev;
- določanje strankine taktike in smeri strankinega lista;
- prememba strankinega pravilnika;
- volitev izvrševalnega odbora.

42. Stroške za delegacijo na strankini zbor nosijo krajevne, oziroma deželne organizacije same.

II.

Okrajna konferenca jugosl. soc. dem. stranke v Idriji nalaga svojim delegatom, da na strankarskem shodu zagovarjajo sledeča načela:

V smislu načela o samoodločbi narodov se strankarski shod jugoslov. soc. dem. stranke v soglasju s svojo t. zv. tivolsko resolucijo iz leta 1909 izjavlja za majsko deklaracijo, kakor jo zastopa Jugoslovanski klub v državnem zboru na Dunaju.

1. Strankarski shod nalaga izvrševalnemu odboru, da se posvetuje z ostalimi socialističnimi strankami Avstro-Ogrske o tem vprašanju in se skupno z njimi poteguje za njegovo uresničenje, skušajoč pridobiti zase socialistično internacionalno Avstro-O. rske, kakor tudi socialistično internacionalno sploh, zlasti ako pride do njenega skupnega nastopa.

2. Strankarski shod stoji na stališču svobodne a stvarni kritike, zato naj bo strankarsko glasilo „Naprej“ izraz vseh struj, ki se pojavljajo v strankarskem življenju, a ne samo večine ali manjšine, oziroma posameznih strankarjev.

Politični pregled.

= Novo jugoslovansko glasilo. Dne 24. decembra prične v Zagrebu izhajati nov dnevnik z imenom „Glas Slovenaca, Hrvata i Srba“. Novo glasilo bo zastopalo program narodne edinosti in narodnega ujedinjenja.

= Davek na vojne dobičke. Iz članov obeh državnih zbornic sestavljeni odsek, ki ima urediti sporno zadevo glede davka na vojne dobičke, je zboroval v četrtek ves dan. Po daljšem razgovoru se je skupno zborovanje prekinilo ter so se člani vsake zbornice posebej posvetovali. Ko se je skupno zborovanje zopet otvorilo, je poslanec Steinwender naznanil predloge, za katere se je dosegla večina. (Socialni demokrati zavzemajo stališče, da se naj sprejmejo sklepi poslanske zbornice nespremenjeno.) Obdaven je družb se izvrši na dvojen način: prvič na po-

dlagi, veljavni za posameznike, torej po absolutni visokosti dobička. Davek teh družb pa naj bo za tretjino nižji kakor davek posameznikov. Da se ta tretjina nadomesti, se uvede za družbe rentabilitetna doklada (druga podlaga), ki se odmeri po razmerju dobička z ustanovno glavnico. Člani gosposke zbornice so izjavili, da pritrdijo veljavnosti tega davka tudi za leto 1916. Poslanec Steinwender je zahteval, da mora rentabilitetna doklada znašati vsaj toliko, da bo družbeni davek na vojne dobičke dosegel ono svoto, za katero se je bila odločila poslanska zbornica. Poslanec dr. Renner je izjavil, da socialni demokrati ne morejo pritrditi nikakim spremembam in tudi ne morejo verjeti, da bi poslanska zbornica opustila svoje sklepe. Seja se je potem zopet prekinila, da se je v tem času v finančnem ministrstvu izračunala rentabilitetna doklada. Ko se je seja zopet otvorila, je dr. Steinwender naznanil natančne predloge. Da družbe, ki nimajo čez 300.000 kron vojnega dobička, ne bodo na slabšem vsled nove oblike davka, kakor bi bile po sklepih poslanske zbornice, je nasvetoval poročevalca, da v nobenem primeru ne bodo plačevali več kakor 60 odstotkov davka na vojne dobičke. Knez Lobkovic je predlagal, da velja ta omejitev za vse družbe. Če bi bil ta predlog sprejet, bi pomenilo to, da bi Steinwenderjeva zahteva, naj davek v novi obliki državi ne donaja manj kakor po sklepih poslanske zbornice, ostala neizpolnjena. Pri glasovanju je bil Lobkovic predlog sprejet s 17 glasovi proti 12 glasovom. S člani gosposke zbornice sta glasovala dva člana poslanske zbornice. Glasovanje je bilo tajno; domneva se, da sta bila to češka poslanca Fink in Viškovsky. Poslanec Dinghofer pri glasovanju ni bil navzoč. Veljavnost davka tudi za leto 1916 je bila sklenjena s 26 glasovi proti 2 glasovom.

= Iz proračunskega odseka. V proračunskem odseku poslanske zbornice se je v četrtek razpravljalo o proračunu ministrstva za notranje zadeve. Poslanec dr. Adler je nasvetoval, naj se sprejme v proračun znesek 13 milijonov kron, da se zmorejo izvršiti uspešni ukrepi proti tuberkulozi in spolnim boleznim.

= Leta 1915 so se pogajali Ogrji z entento. Št. 624 »Basler Nachrichten« prinaša dopis iz Pariza, ki razmotriva stališče entente napram Avstro-Ogrski. Dopisnik pravi, da Francozje niso nikdar smatrali monarhije za povzročiteljico vojne, čeprav je bil avstrijski ultimatum Srbiji direktni povod za svetovno vojno; na francoskem je veljala vedno Nemčija kot glavni krivec, dunajski državniki so bili njeno orodje. Potem pravi dopisnik: »Diplomacija entente je imela dve poti, da se okoristi z notranjimi razmerami Avstro-Ogrske: Poizkušati je bilo treba, da se odloči Ogrsko od Avstrije, ali pa pospeševati posebne interese Slovanov. Diplomacija je hodila obe poti. Leta 1915. je prišla tako daleč, da so se pričela pogajanja z Ogrji. Toda ko so predli Nemci pri Dunaju in ko je nastala v Rusiji katastrofa, je bil konec ogrskih skrbí in poželjenje Ogrrov po separatnem miru je splahnelo. Se enkrat se je pojavila za entento ugodna prilika: ko je stopila Rumunija v vojno. Toda nemške čete so uničile tudi to ugodno priliko... Gospodje Ogrji, ki toliko kriče, da izvirajo stremiljenja avstrijskih Slovanov po narodu entente, so sami iskali stikov z njo, ko je pretila nevarnost njihovi deželi. Radovedni smo, ali so se pogajali z vednostjo avstrijske vlade, ali je pa hotel grof Tisza napraviti mir kar na svojo pest.

= Naše ladje v Ameriki. Pariškim listom se iz Newyorka poroča: Vsled vojne napovedi Združenih držav so bile v ameriškem vodovju se nahajajoče avstro-ogrške ladje zasežene in se uvrste v državno plovno službo.

= O božiču naj počiva orožje. Švedska mirovna družba je vladam vseh vojujočih se držav razposlala naslednjo brzojavko: Četrtri so v tej vojni pred durmi božični prazniki. Prosimo, da z ozirom na ta največji praznik naše cerkve izposlujete kratko premirje. Dajati vojakom kratak odmor, rešite njih rodbine za nekoliko dni od strahu in trepetu za svoje, človeštvu pa naklonite vsaj na »sveti dan« priložnost za iskreno molitev.

= Grof Luxburg interniran. »Pariški Journal« poroča iz Buenos Aires: Nemški poslanik grof Luxburg je interniran v nekem tukajšnjem sanatoriju.

Dnevne beležke.

= Naš strankini zbor se prične dne 25. t. m. točno ob 9. dopoldne v mestni posvetovalnici na magistratu. I. nadstropje desno. Zunanji delegati naj ob pravem času odstopujejo, da bodo zanesljivo v torek zjutraj v Ljubljani.

= »Resnica.« Izšla je danes prva številka šusteršičevega glasila, ki ima velesnačilno ime »Resnica.« Izhajal bo ta list vsako soboto. Na čelu lista je svetopisemski izrek: Odložite laž in govorite resnico vsak svojemu bližnjemu, ker smo drug drugega udje. Program lista je: Resnica. V narodnem oziru stoji list na stališču jugoslovanske deklaracije, zastopal bo lažno demokracijo (??) in varoval bo svobodo naroda do samoodločevanja. Dalje citamo v programu: »Bakljo resnice hočemo posvetiti v tisti gospodarski ustroj, ki se je umetno ustvaril med vojno v veliko škodo kmetovalcu in konsumentu. Vojnim centralam in revizijam bo veljala naša najostrejša kritika. Pripravi moramo prehod k pravilnemu mirnemu gospodarstvu, kar bo v korist vsem stanovom. Vsa ostrina našega boja bo veljala vojnemu hujškarju. Skrajni čas je, da je vojske konec — in največji hudodelec je danes, ki dela za podaljšanje vojske. Tu dobijo prave krivice in jih razkrinkati pred ljudstvom, bo naša najnujnejša naloga. Brez strahu in brez strasti, polni ljubezni do ljudstva gremo na delo.« Svetujemo »Resnici«, naj raztegne svoje preišave glede vojnih hujškarjev tudi na čas začetka vojne. Če postavi na sramotni steber vojne hujšake iz tistega časa, bo delala čast svojemu imenu. Vsebinska lista ni drugega nego napadi na vse,

na pristaje prelata Kalana, na liberalce in socialne demokrate, na posamezne poslance jugoslovanskega kluba, na ljudjanski podružnico vojno-lunega zavoda i. t. d. Iz vsebine lista je jasno spoznati, da nima drugega namena, kakor, da zaneša med slovensko ljudstvo najostrejši strankarski politični boj. Že v prvi številki kriče »Resničarji« kakor ciski jesinarji, da zbude pozornost in kricati bodo seveda se boj. Stvarnega ni prav nič v listu, temveč je do virtuoze visine izvedena stara metoda Šusteršičeva in Štefeta — osebnimi napadi, sumničaja in obrekovanja. Da bi ta list cimprej propadel, to je naša najiskrenejša želja.

= Kriza v avtorizaciji. V pravi avtorizaciji, v politični krizi, razne centralne, ki jih je ustanovila vlada: vse napoveduje krizo v pravi. Dosej je le toliko gotovo, da se v doglednem času zmanjšajo račje žitni pridelkov. Vemo, da so pridelki vsako leto manjši in slabši, da je vsako leto manj žita, krompirja in mesa, ker neustreza delovni moči, v blagoga pa centrala tako slabo poslujejo, kakor bi poslovali pri vseh spekulacijah. Ogromne cene in blaga ni, Pričnala je namreč leto pomlajalivo organizacija, da pravi spekulanti pred nosom centrala pokupijo se listo blaga, pa ga poskujejo in potem skivaj prodajo po neustrešnem cenam. Centrala pa ne dobi dovolj blaga in še od onega, ki ga imajo, se zaradi neustrešnega ravnanja s njim mnogo povzari. O centrali, ki pospešuje spekulacije, smo že govorili. Kmeti prodajo drage in manj vredno repo in korenje, krompir ker je prepočen, da bi ga prodali, pa skrije in ga potabi za pivo pridelani in kmeti živini. Dejala je v to primoli, ker nimata niti meseca l. l. blaga. Dovolj je v največji krizi, če se razmere bistveno ne spremenijo. Na to opozarjamo že danes, ker je potrebno, da se pripravimo na najhujše, češ pa naše avtorizacije razmere ne morejo preprečiti. Napada list v prejšnji večini mnenj v neuporabi izvešč. Centralni avtorizacijski mest. Vsi ukrepi so prepočni, vsi ukrepi osebajo toliko izjem, da veljajo pravzaprav le izjeme, postave in narobe pa ostajo iste. Vsa uredba je bolj primerna in ugodna za producente in prekupce nego za konsumente, ali dube pravzaprav le ostaline največje uredb. In leta imamo že blake izkušnje, a vse ne pomagati in vendar bi bilo mogoče marsikaj bolje urediti nego je urejeno.

= Slovenska Socialna Matica. Slovenska socialistična omadina, spoznavajoč, da je potrebno za razširjanje in poglavitno socializma preusvajanje kulturno delo, je ustanovila »Slovensko Socialno matico« r. z. z. o. z. v Ljubljani. Izgajala bo socialistično revijo »Demokracija«, ki prične izhajati 15. januarja 1916. Glavna naroga revije bo, da razmotriva socialistične probleme, razširja pojme o demokraciji in da seznanja v oširnem »pregledu« svoje citate z vsemi važnimi pojavi na političnem, kulturnem, socialnem in gospodarskem polju. Revija pa bo hkrati tudi svobodna tribuna za razpravljanje vseh vprašanj, ki so danes važna. Socialistična omadina more posegati v strankarsko politično boje, njen edini namen je kulturno delo. Zato bo izhajala »Slovenska Socialna Matica« poleg revije tudi znanstvene knjige. Prvo znanstveno publikacijo izua prve mesce prihodnjega leta. To publikacijo pripravljata Dr. Loncar in Abditus. — Revija bo izhajala dvakrat na mesec. Celoletna naročina znaša 16 kron. — Priglaso k zadrugi (Deleži po 50 kron) in naročila za revijo sprejema Stebi Alojzija, Ljubljana, Kolo-dvorska ulica 5.

= Zdravstveno stanje mestne občine Ljubljanske od 9. do 15. decembra: Novorojencev 14, mrtvorojencev 1, umrlo je 32 oseb, med njimi 11 domačinov in 21 tujcev. Na tifuzu sta umrli 2 oseb, na difteriji 1 tujec, na jetiki 2 domačina in 2 tujca, vsled mrtvouda 2 oseb. Za nalezljivimi boleznimi so oboleli: Na tifuzu 1 domačin in 17 vojakov, na griži 15 vojakov, na difteriji 4 domačini in 1 tujec, na egiptovski očesni bolezni 3 tujci.

= Prošnje za oproščenje Črnovojniški zavezanci, ki so od vojaške službe oproščeni z določenim terminom, morajo prošnje za podaljšanje oproščenja vložiti vsaj deset dni pred potekom termina pri pristojni politični oblasti. S končnim terminom oproščenj nimajo upanja, da bi se prošnji za podaljšanje ustreglo.

= Ruski vojni ujetniki na Krekovem pogrebu. Dr. Krekovega pogreba se je udeležilo tudi pet ruskih vojnih ujetnikov, ki so imeli dotični dan prosto. Njihov komandant jih je raditega klical na zagovor in jih baje tudi občutno kaznoval. O tej zadevi so sedaj interperirali poslanci Jugoslovanskega kluba domobranskega ministra. Interpelanti pravijo, da naj minister podrejene organe pripravi do tega, da vendar enkrat že prenehajo z otročimi šikanami, ki imajo edini namen, pokazati sovraštvo proti gibanju, ki ga je zastopal pokojni dr. Krek.

= Kaj je z »Resnico«? Dr. Šusteršič je hotel tiskati svojo »Resnico« v Zadrugi tiskarni. Toda tiskarna »Resnica« ni mogla izvršiti, ker ji manjkajo delovnih moči. To pa je gospe tako ujezilo, da so kar čez noč kupili tiskarno g. Peska (Zvezno tiskarno). Zadrugo tiska no je kupil konzorcij že pred leti, ker je hotel ustanoviti svoj list, a je pozneje opustil to misel, ko so se v klerikalni stranki pogodili in sklenili premirje. Med člani konzorcija Zadrugne tiskarne je namreč deželni odbornik g. dr. Pegan, ki je konzorciju tudi načeloval. Klerikalizem torej napreduje na Kranjskem. Okolo leta 1880. je ustanovil Katoliško tiskarno; pozneje so kupili Kranjsko tiskarno v Novem mestu, kmalu nato Šeberjevo v Postojni, Zadrugo (Miličev) v Ljubljani, ustanovili svojo tiskarno v Kranju in sedaj so kupili še Zvezno (Hribar-Pesek) v Ljubljani. V Zvezni (Peskov) tiskarni izhajata leposlovni in poučni mesečnik Slovan in Teden-ske slike. Pisatelj M. Puzelj, ki je urejeval »Slovana« je baje o povedal nadaljno sodelovanje in drugi sodelniki Slovana so storili enako. Nam še ni znano, ali je vse to res, ali ne, toda zdi se nam, če je vse to res, da je potem najbrže kupil dr. Šusteršič za včeraj navedeni znesek ne le tiskarno, nego tudi založništvo enega ali obeh listov. To je za javnost

tudi važna stvar in jo je treba primerno pojasniti. Klerikalizem je zlasti na Kranjskem spravljen v svoje pesti prav mnogo gospodarskih podjetij in organizacij.

— **Dr. Susteršič** je kupil »Zvezno tiskarno« za 270.000 kron. V tej tiskarni se je tiskal doslej »Slovan«. Slovanovec urednik, g. Milan Pugelj, je odložil uredništvo, ker neče biti na čelu lista, ki se tiska v eni tiskarni »Resnico«. Z g. Pugljem vred so odložili sodelovanje pri »Slovanu« tudi še nekateri drugi pisatelji.

— **Ubila se je** na Vrhu, občina Velika Loka na Dolenskem dne 17. t. m. 20letna Amalija Bregar. Z očetom sta napravljala v gozdu drva. Podžagano drevo se je okrenilo na drugo stran. Deblo jo je pritisnilo ravno na glavo. Bila je na mestu mrtva.

— **Trpinčenje železniških uslužbencev na Mariborskem kolodvoru.** Socialnodemokratski poslanci Gröger, Resel, Pongratz, Muchitsch, dr. Schacherl in tovariši so na seji poslanske zbornice dne 19. decembra interpellirali ministra za deželno brambo v zadevi težkega trpinčenja nekega strojevodje in nekega kurjača na Mariborskem glavnem kolodvoru po vojakih, ki so bili pod vodstvom svojega častnika. Interpelacija se glasi: V četrtek 18. decembra t. l. je na Mariborskem glavnem kolodvoru vsled napadnega signala pri premikanju zavozila neka lokomotiva o tam stoječi vojaški transportni vlak. Proizročilo se je s tem nekoliko škode in en vojak je bil ranjen. Moštvo (madžarske narodnosti) je takoj zapustilo vlak ter v navzočnosti nekega častnika z bajoneti napadlo v službi se nahajajoče železničarje. Prestrašeni so ti pobegnili. Strojvodjo in kurjača premikalne lokomotive so vojakji težko trpinčili. Strojvodja je ranjen tako, da se dvomi, je-li ostane pri življenju. Kakor slučajno, je dotični častnik vojake naravnost hujškal proti osebi lokomotive ter je moštvo divje napadlo prizadete železniške uslužbence. Tako postopanje je neznanaka surovost, ki je itn bolj ostudna, ker je zanj odgovoren dotični častnik. Vprašamo torej gospoda ministra za deželno brambo, je-li voljan, uvesti o tej zadevi strogo preiskavo, kaznovati krivce ter strojvodji in kurjaču izposlovati zadostnjenja?

Polk milijarderjev.

Karakteristična mešanica samoljubja, navosti in prevzetne bahavosti takih, ki so iz nič nekaj postali, se zrcali tudi v tej resni uri, ko se Amerika pripravlja za vojno. To velja zlasti za glasoviti 7. polk, takozvani polk milijarderjev, ki se zlasti odlikuje po svoji bahavosti.

V neki knjigi o Ameriki in njenih pripravah za vojno, katero je spisal Ferri-Pisani, je pisatelj posvetil posebno poglavje temu bahavemu polku. Posebno pozornost italijanskega pisatelja je zbudilo, da je pri slavnostnih predstavah v operi »Metropolitan«, kjer se shaja najboljše najorško občinstvo, nosilo lepo šiviljo gospod na svojem fraku zlato sedmo. Ker se je za ta pojav zanimal, je zvedel, da vsi ti gospodje pripadajo glasovitemu polku milijarderjev.

Nek častnik je drage volje dovolil, da je italijanski pisnik smel obiskati vojašnico tega polka. Tako je stal Ferri-Pisani nekega dne v masivnem poslopju, ki je vsled ogromnega zidovja in svojih stolpov bilo podobno kakemu staremu fevdalnemu gradu. To je bila vojašnica polka milijarderjev. Rahel pritisk na električno zvonilo in velika vrata so se odprla; prikazal se je z zlato veržico okinčan sluga ter spremlj obiskovalca v govorilnico, ki je bila izpremenjena v pravcati muzej polka. Vojaki tega polka se imenujejo »clani«, vaje se nazivljejo s šprtiim imenom »match«, a čitanje dnevnega ukaza se imenuje »meeting«.

Proti večeru je ravno manevrirala 2. kompanija na nekem travniku, ki je bil razsvetljen kakor kakšna gledališka dekoracija. Z neke navlašč za to prirejene tribune so cvilne osebe motrile prizor. Zlasti nekdanji »clani« polka so z zanimanjem sledili delovanju svojih nalednikov. Ti »veterani« ostanejo do smrti v zvezi s polka. Če se bo ta polk milijarderjev vkrcal v Evropo, bodo »stari gospodje« v slavnostni obleki spremljali svoje naslednike do ladje.

Da tudi notranja oprema vojašnice odgovarja zahtevam »razvajenih činov«, je samoumevno. »Sami smo zgradili našo vojašnico«, je rekel častnik, ki je obiskovalca razkazoval prostore. »Oj d'žave dovoljeni kredit ni bil zadosten; zato smo odločili, da zgradimo vojašnico s svojim denarjem in po svoj bnačih. Pri 7. polku nas je 1000 »clanov«, katerih vsak je prispeval 1000 dolarjev. To je znašalo en milijon dolarjev. To ni veliko, a po vojni si bomo vojašnico udobnejše uredili.

Naše zapovednike — je nadaljeval častnik — si izvolimo sami. Če hoče kdo vstopiti v naš polk, mora dokazati, da ima vsaj 20.000 dolarjev rente. Za čas, ko duspemo v Francijo, smo razpisali mesta za 12 bolniških sester. V 24. uri smo prejeli 4000 ponudb. Temu se ni čuditi. Upanje, obiskati v naši družbi Pariz in morebiti »ujeti« kakga člana našega polka, je v resnici zapeljivo.

Državni zbor.

Na Dunaju, 20. decembra.

Pri glasovanju o davku na vojne dobičke je bil sprejet s 130 glasovi proti 122 glasovom predlog sodruga dr. Rennerja, da vztraja poslanska zbornica pri svojih prvotnih sklepih glede tega davka. Za Rennerjev predlog so glasovali socialni demokratje, Jugoslovani, Ukrajinci, Italijani in nemški radikali, proti pa ostale nemške stranke in Poljaki. Ker je bil s tem zavrnjen kompromisni predlog odseka državnega sveta, za katerega se je močno potegnil tudi finančni minister dr. Wimmer namestila dr. Wimmer odstopiti. Zakon o davku na vojne dobičke bo sedaj vlada najbrže odtegnila in predložila nov zakonski načrt. Poslanska zbornica je sprejela na to še zakon o zavarovanju rudarjev proti nevarnostem po sklepih gosposke zbornice.

Prihodnja seja bo šele po novem letu.

Vojna.

Dunaj, 21. decembra. (Kor. ur.) Uradno se razglasi: Na ruski fronti premirje. — Na italijanskem bojišču je sovražnik vzhodno Brente po močni artiljerijski pripravi naskočil sedemkrat naše črte pri Osteria il Lepre in trikrat pozicije južnozpadno gore Pertica. Vsi napadi so bili z velikimi izgubami za sovražnika gladko zavrnjeni. — Seif generalnega štaba.

Berlin, 21. decembra. Wolfvov urad poroča iz glavnega stana: Na Flanderskem je bilo ob megletem vremenu artiljerijsko delovanje slabotno. Severno od ceste Menin-Ypern je postal popoldne topniški ogenj živahnejši. V uspešnem boju izvidnih oddelkov južno Hollebeke smo ujeli nekoliko Angležev. Pri Hirzbachu smo v uspešnem napadu dovedli iz francoske vojne črte 31 ujetnikov. — Na ruski fronti nič novega.

— Na italijanskem bojišču je sovražnik brez uspeha poskušal s ponovnimi napadi iztrgati avstro-ogrski četam pozicije, ki so jih osvojile zadnje dni. Brez uspeha je ostal tudi italijanski napad na Monte Solarolo. — Ludendorff.

Državljanska vojna v Rusiji.

Vojno stanje v Petrogradu.

Petrograd, 19. decembra. V Petrogradu je proglašeno vojno stanje. Zbiranja na cestah so prepovedana. Poskusi plenjenja se preprijo brez svarsia s strojnimi puškami. Nikdo ne sme po 9. zvečer brez dovoljenja na cesto.

Basel, 1. decembra. »Navyas« poroča iz Petrograda: Ukrajinske čete so izjavile, da bodo z vsi silo podpirale ustavodajni zbor, ki ga nameravajo boljševiki razpustiti. V tem primeru nameravajo ustavodajni zbor premestiti v Kijev. Centralni odbori železničarjev in uradnikov bodo podpirali izvedbo tega sklepa.

Stockholm, 18. decembra. »Times« poroča, da je kmetijski kongres v Petrogradu sklenil s 360 glasovi proti 320 glasovom nastopiti proti temu, da se konstituenta razpusti. Tudi razni oddelki vojske in mornarice so se pridružili temu sklepu. Kmetje in oddelki vojaštva so izvali manifest na vojsko in mornarico, ki zahteva, da naj podpirajo ustavodajni zbor z vsemi silami.

Stockholm, 18. decembra. (Kor. ur.) Glasom zadnjih vesti iz Petrograda, se razmerje med rusko vlado in ukrajinsko rado vedno bolj poslabšuje. Rada baje noče izpolniti v boljševiškem ultimatumu stavljenih zahtev. Zato se domneva, da bo prišlo do konflikta.

Rotterdam, 20. decembra. Ukrajinske čete imajo zaseden poštini in brzojavni urad v Odesi. Boljševiki bombardirajo mesto. — V Petrogradu so poskusili proglasiti velikega kneza Mihajla za carja. — Državljanska vojna v ruskih mestih vedno bolj narašča. Ter sega tudi v astrahanske pokrajine. Boj med Ukrajinci in boljševiki se bo končal brez dvoma z zmago Ukrajincev. — Rostov je v rokah kozakov.

Amsterdam, 20. decembra. (Kor. ur.) »Times« poroča iz Petrograda, da razpola ukrajinska rada s četami. Sovjeti so brez moči. Glasom zadnjih poročil je prišlo s posredovanjem krajevnih oblasti v Odesi do smirjenja. Vsi ukrajinski pomorščaki so odpoklicani iz črnomoškega brodovja. Ententa je priznala ukrajinsko vlado. Rada je stopila v stik s kavkaško republiko.

Amsterdam, 19. decembra. (Kor. ur.) Reuter 18. decembra: Državljanska vojna se širi ob Volgi od Astrahana do Samare. Astrahan je v rokah boljševikov. Kozaki so stali včeraj le še 20 km od mesta. Boljševiki imajo strojne puške, pa skoro nič topov. V Zarizimu se neodločeni boji. Tu zmagujejo pristaši Iliodorja. Iz Orenburga prodirajo kozaki pod Drtovom proti Samari.

London, 19. decembra. Ukrajinska rada je proglasila v oklicu na prebivalstvo Ukrajine demokratsko republiko, ki tvori del nove vse-ruske zvezne republike. Ukrajina obstoja iz gubernij Kijev, Podolje, Volinije, Černigova, Poltave, Harkova, Jekaterinoslava, Čersona, Tavrije (brez Krima), Kursk, Cholm in Voronež. Kozaki so zasedli vzhodni del gubernije Voronež. V Odesi so ukrajinske čete zasedle tudi arzenal in gledališče. Ukrajinci so razorožili marksistične čete ter jih pregnali iz gubernije kijevske in mesta Komotova.

Petrograd, 18. decembra. Kaljedin obvlada ves vzhodni del pokrajin ob Donu. Kaljedin je odrezal prevoz premoaga. Med Kaljedinom in boljševiki se vrše boji.

Aprovizacija.

S seje mestnega aprovizačnega odseka. Tukajšnja podružnica žitno prometnega zavoda obvešča aprovizacijo, da bo primorana v najbližnjem času dobavo moke izdatno skrajšati. Odsek sklene, naprositi žitno prometni zavod za prepis tozadevnega dopisa centrale, da gospod župan takoj vse potrebno ukrene. Krompirja, že 10 dni ni nobenega. Dovož se je popolnoma ustavil, ker je pritisnil mraz. Aprovizacija je ponovno opozarjala centralne oblasti, da pospešijo dovoz krompirja, a vse zastoj. Sedaj se urednišče vse tisto, kar je aprovizacija napovedovala že pred meseci. Razdeljevanje krompirja je morala aprovizacija za enkrat ustaviti in nadaljevati potem, ko se zopet zviša dovoz. Deželno mesto za dobavo klavne živine daje zadnji čas aprovizaciji skrajno slabe pravišče. Skoraj vsi boljši prašiči se oddele drugam, dočim dobi aprovizacija najslabše in izbrano blago. Aprovizačni odsek sklene, naprositi gospoda župana, da posreduje pri merodajnih mestih, da dobi aprovizacija tudi boljše prašiče. Kalamiteta z maščobo v Ljubljani je vedno večja. Tudi aprovizacija ne bo mogla razdeliti še veliko špeha, če bo dobivala mesto špeharjev le peršutnike in še te slabe.

Premog na ružave izkaznice za VI. okraj št. 10 se dobi pri gosp. Struplju, Radeckega cesta št. 14 dne 24. decembra 1917.

Na sladkorne izkaznice št. 138 in 139 se dobi sladkor in sicer: Na izkaznice št. 138 pri tvrdki Perdan, Cesarja Jožefa trg in na izkaznice št. 139 pri tvrdki Leskovec Meden, Jurčičev trg.

Prevozno dovoljenje za žito. Nekateri gorški begunci, ki se sedaj vračajo domov, imajo prihranjenega še nekaj žita, ki so ga svoječasnno prinesli s seboj z doma. Nekateri so vzeli v občini, kjer so se začasno naselili, tudi njive v najem in so pridelali nekaj žita. Da prepeljejo svoje žito v domači kraj, prejmejo pri ljubljanski podružnici žitnega zavoda prevozno dovoljenje. Za to pa je potrebno, da se pri žitnem zavodu izkažejo s potrdilom županstva dotične občine, kjer imajo shranjeno blago, ozir. kjer so imeli njivo v najem. Na potrdilu je natančno navesti težo posameznih žitnih vrst in od kod ima vračajoči se begunec žito. — Zavod za promet z žitom, podružnica v Ljubljani.

Cena kruhu znaša od pondeljka, to je od 24. t. m. jutraj naprej 40 vinarjev za vsak hlebec, ki mora tehtati sveže pečen 70 dkg.

Meso na rade izkaznice brez A dobe stranke v pondeljek, 24. t. m. popoldne v cerkvi sv. Jožefa. Določni je tale red: od pol 2 do 2 štev. 1 do 200, od 2 do pol 3 štev. 201 do 400, od pol 3 do 3 štev. 401 do 600, od 3 do pol 4 štev. 601 do 800, od pol 4 do 4 štev. 801 do 1000. 1 oseba dobi en četrk, 2 osebi pol kg 3 m 4 osebe 3 četrk, 5 m 6 osebe 1 kg, 7 m 8 osebe 1 m 1 četrk, več osebe 1 m pol kg, kilogram stane 2 K.

Razno.

* **Podražanje tobačnih izdelkov.** Kakor se iz Budimpešte poroča, je ogrska tobačna režija sestavila za tobačne izdelke nov cenik na podlagi 15 do 100 odstotnega zvišanja cen. Ogrsko finančno ministrstvo je novi cenik baje že odobrilo. Ker so cene v obeh državnih polovicah enake, se bodo brez dvoma cene tobačnih izdelkov tudi pri nas v isti izmeri zvišale.

* **Vojaški vporki v Italijo.** Iz Lugana se brzojavno poroča, da je v Italiji na novo vpoklicanih 800.000 mož, tako da ima Italija sedaj pod orožjem vsega skupaj okoli pet milijonov vojakov.

* **Mirovna pogajanja in tihotapstvo.** Z Dunaja se poroča: Vsled mirovnih pogajanj z Rusijo so se cene tihotapskega blaga znatno znižale. Čaj ki se je v zadnjih mesecih prodajal po 120 do 140 kron, se dobi sedaj po 90 do 100 kron. Cena šokolade, ki je veljala prej 60 do 70 kron, se je znižala na 40 kron. Čebulja se dobi zopet po 5 kron. Tudi riž se je zopet pojavil ter se ponuja po 20 do 28 kron. Tudi mlo se zopet dobi v trgovinah; cena mu je 18 kron.

* **R s stenca poštinih uradnikov in uradnice** poštne hranilnice na Dunaju so pričele s pasivno resitenco, ker se njih prošnji za zboljšanje plače ni ugodilo.

* **Čez 30 let priznal umor.** V št. Vidu pri Gradcu je bil pred tridesetimi leti umorjen in oropan tamošnji trgovec Kolthgasser. Vse poizvedbe po stidici so ostale brezuspešne. Sedaj se je pa zgabil v Harbergu Martin Steinbauer, ki je že več let v tamošnji hišnici ter priznal, da je on umoril in oropal Kolthgasserja. Uvedla se je sodna preiskava.

Listnica uredništva.

B R V I. — Imate prav. Grdo je, da se blati poštene ljudi. Ljening in Trockij sta moža, ki zaslužita vse naše spoštovanje. Po delih ju sodite. — Šk. v M. — Uprava bo hvaležna za vsak naslov. Kar pošljite. »Naprej« bi moral biti v vsakem delavčevem stanovanju. N. N. Sp. 8. — Pridite priložnostno v naše uredništvo.

Tiskovni sklad za »Naprej«.

So darovali sledeči delavci v Pulju: Ukmar Rudolf K 15, Kosmač Franc 5, Klemenč J. J. 4, Širc Alojz 3, Justin Franc 2, 50, Prašnikar Franc 2, 50, Rodca J. J. 2, Perd. C. Franc 2, Bašin Ivan 2, Hrauer Janez 2, Čatic Anton 2, Jug Rudolf 2, Kulenc Anton 2, Kregar Jakob 2, Petec Ivan 1, Pirč Maks 1, C. C. August 1, Zlobec Andrej 1, Strnad Viktor 1, Metlika Andrej 1, Vuga August 1, Sierbne Andrej 1, Zartanek Jakob 1, Justin Ukmar 1, Maruš Franc 1, Švigel J. J. 1, Markizen Karol 1, Perk Alojz 1, K. hne Ivan 1, Černe J. J. 1, Perko Jožef 1, Bašin Jožef 1, Semuhč Karl 1, Kamel J. J. 1, Frančiškin — 1, Maruš Jožef 1, Jug Anton 1, Guštin Karol 1, Maruš Jakob 1, Kancer Franc 1, Bašin Anton 1, Bašin Anton starejši 1, Kamel Franc 1, Kancer Jožef 1, Markič Filip 1, Vitez Alojz 1, Budistič Franc 1, Smolej Janez 1, Gracar 1, Kralj 1, Zor 1, Perše 1, Lukač 1, Sajevec Ivan 1, A. bel Franc 1, Paulin Jožef 1, Hirbar 60 h, N. N. 40 h, Seucar 40 h, Lončar 1 an 26 h, N. N. 20 h, P. znajšek 20 h, N. N. 20 h, in Jazbinsek Jožef 2 K, skupaj K 9426 — Iskrena hvala vsem darovalcem za lepi dar! Bodo te uverjeni, cenjeni prijatelji, da ga sprejemamo tudi v zavesti, ker ima naš list že povsot toliko prijateljev, da bo šla naša proletarska stvar krepko naprej! Nadaje je daroval Jereb Franc Feldpost 419. K 20 — Lepa hvala.

Priporočljive knjige iz knjižnice.

Socializem, I. zvezek; upravljal A. Kristan. Cena 20 v, druga izdaja.
Socialna demokracija in kmetijsko ljudstvo, iz poročila urednika Ant. Kristana II. zvezek, 10 v.
Komunistični manifest. Napisala K. Marx in Frid. Engels. IV. zvezek. Cena 40 v.
Kdo uničuje proizvajanje v malem? Napisal Karl Kautsky. V. zvezek. 30 v.
Kapitalistični razred. Spisal Karl Kautsky. VI. zvezek. Cena 30 v.
Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost. Napisal L. W. h. mund. VII. zvezek. 70 v.

O konsumnih društvih. Uredil A. Kristan. VIII. zvezek. Cena 30 v.
Kapitalistični razred. Napisal A. Kautsky. IX. zvezek. Cena 30 v.
Nevarni socializem. Napisal E. Kristan X. zvezek. 30 v.
Narodno vprašanje in Slovenci. Napisal Etbin Kristan XI. zvezek. 30 v.
Strahovi. Napisal Etbin Kristan XII. zvezek. 30 v.
Džava budućnosti. Napisal K. Kautsky. XIII. zvezek. Cena 40 v.
Vojna in socialna demokracija. Cena 30 v.
Program socialne demokracije v Avstriji. 6 v.
Vun z enakom volilno pravico. 4 v.
Zvišanje duhovniških plac. 10 v.
Primož Trubar in slovensko ljudstvo. Spisal E. K. Cena 8 v.

V dobi klerikalizma. Spisal Liberatus. 40 v.
Razprave VII. rednega zbora jugoslovan. socialne demokr. stranke v Avstriji. 60 v.
Španska inkvizicija. I. II. III. IV. 10 v. zvezek.
Socializem in moderna veda. Spisal E. Ferri. K 120.
Dr. Janez Bielwels in njegova doba. Knjižica leposlovnih, političnih in socialnih spisov. II. zvezek. Napisal dr. D. Lončar.
Drama Prešernovega dušev. ega življenja. Spisal dr. Iv. Prijatelj. 40 v.
Naši zapiski (Se dobi nekaj starejših letnikov po 480).
Občinski socializem. Spisal Abditus. 70 v.

Pripovedni spisi.

Francka in drugi. Spisal Et. Kristan. 50 v.
Pod spovednim pečatom. II. del. Napisal katoliški kaplan Hans Kircsteiger, poslovenil E. Kristan. K 2.—
Magdalena. Spisal S. Macher. Preložil dr. A. Dermota. Cena K 2.—
Matl. Sloveči Gorkijev roman. Poslovil M. J. K 4.—
Rim. Zgodovinski roman. Spisal E. Zola poslovenil E. K. Cena izvodu K 5.—, vezana K 750.
Drobtine iz Pavlihove zapuščine. Spisal E. K. Cena 70 v.
Mozes ali Darvin. Šolsko vprašanje. Spisal dr. A. D. del C na 70 v.
V. č. luči: I, II, IV. in V. zvezek. Cena 30 v.

C na za vojake 30%, n. ža. — Po poštnem povzetju naj se naroča le pri večjih svotah, ker drugače je poštnina predraga. Na bojišče se po poštnem povzetju ne more pošiljati, ker poštna uprava ne sprejme takih pošiljatev. Pri naročilih je najboljša, da se pošlje znesek naprej in priloži 30 v. za poštnino.
Naročila sprejema uprava »Napreja«, Ljubljana, Frančiškanska ul. 6 I. n.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Roman

RIM ali MATI

dobi v dar
vsak zaupnik, ki pridobi »Napreja«
deset novih naročnikov.

Vojakom na fronti in v zaledju

prodaja založba »Napreja« knjige
in brušure 30% ceneje. Naročila
sprejema uprava »Napreja« v Ljub.

MOJZES ALI DARVIN?

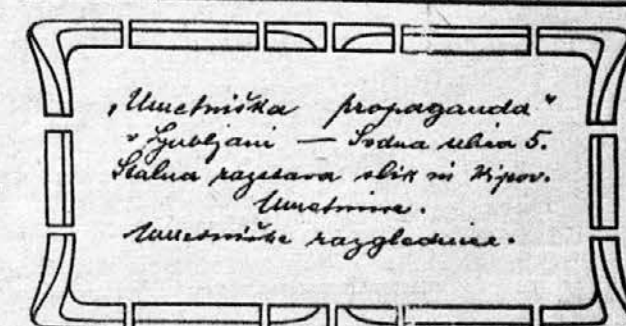
SOLSKO VPRAŠANJE

SPISAL DR. A. DODEL

CENA 70 VINARJEV

DOBI SE V ZALOŽBI »NAPREJA«

... V LJUBLJANI ...

Učiteljska tiskarna

Ljubljana Frančiškanska ul. 6,
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za ... shode in veselice. ...

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd. ...

Stereotipija. Litografija.

— Delniška glavica
K 10.000.000. —

Sprejema vloge na knji-
žice in tekoči račun proti
ugodnemu obrestovanju.

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA V LJUBLJANI.

== Poslovnica c. kr. avstrijske razredne loterije. ==
Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici (t. č. v Ljubljani) in Celju.

Rezervni fond i okroglo
K 1.500.000.

Kupuje in prodaja vse vrste
vrednostnih papirjev, financira
erarične dobave in dovoljuje
— aprovizacijske kredite —

„IL LAVORATORE“

glasilo ital. soc. dem.
stranke v AVSTRIJI

izhaja v Trstu dvakrat na dan, je največji in najbolj razširjeni italijanski list v Avstriji. — Prinaša naj-
novejša poročila iz vseh krajev. — Naprodaj je po vseh večjih krajih Avstro-Ogrske. — **Inseriranje** v
tem listu je najbolj priporočljivo, ker je ta list najbolj razširjen. — Naročnina na obe izdaji K 4.—,
samo na jutranjo K 2:40, samo na večerno K 2.— na mesec. Trgovske inserate računa po 40 v petit vrsto.

Naslov lista je: „IL LAVORATORE“ Trst.

F. BATJEL

Prej v Gorici.

Ljubljana, Stari trg 28

Moška in žen-
ska dvokolesa
še s staro
pnevmatiko

šivalni in pisalni stroji, gra-
mofoni, električne
žepne svetilke.
Najboljše baterije.

Posebno nizka cena za preprodajalce.

Mehanična delavnica
na Starem trgu št. 11.

Občno konsumno društvo v Idriji

registr. zadr. z om. zav.

Trgovina s špecerijskim manu-
fakturnim in konfekcijskim bla-
gom, obuvami, opojnimi pijačami.

— Pisarna v Idriji št. 446. —

Prodajalne:

Centralna v Idriji.

Podružnice:

Na Brusovžu in Podgorami v
Idriji in v Spodnji Idriji.

Lastna posestva, valjni mlin.

Pristopnina znaša 2 K, delež 40 K.

Splošno kreditno društvo

r. z. z o. z. v Ljubljani.

Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu se obrestujejo po
4 1/2 % od dne vloge do dne dviga. Na razpolago so domači hranilniki.
Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila se dajejo na hipoteke, zastavna pisma, osebni kredit, vred-
nostne listine (efekti), predujmi na lombard pod zelo ugodnimi pogoji.

Menice se eskomptujejo po razmerju bančne obrestne mere.

Telefon št. 120.

Cek-konto poštne hranilnice št. 45.156.

Občno konsumno društvo

v Zagorju ob S.
reg. zadr. z om. por.

Zadruga je najboljše aprovi-
zacijsko mesto, ki preskrbuje z
vsemi potrebščinami svoje čla-
ne po na najugodnejših cenah.

Član konsumnega društva lahko
postane vsakdo.

Vstopnina in delež sta razme-
roma majhna.

Delež se lahko odplačuje v
rokih.

Priporočajte in širite naš list NAPREJ

Najboljša in najcenejša zabava v Ljubljani je KINO CENTRAL

Samo prvovrstni filmi!

== v deželnem gledališču. ==

— Najboljši spored! —

Predstave v delavnikih ob 4., pol 6., 7. in pol 9. uri zvečer, v nedeljah in praznikih ob 3., pol 5., 6., pol 8. in ob 9. zvečer.

Spored od 22. decembra do 31. decembra:

Sobota 22. in nedelja 23. decembra

Jezero-zrca'o.

Krasen naravni posnetek.

Doživljaji slav. detektiva
Stuarta Webbsa.

Na plavu.

Teta iz Amerike.

Veseloigra.

**Velike božične predstave
za otroke.**

Sobota 22. decembra ob 4.4. pop.,
nedelja 23. dec. ob pol 11. dop.,
ob pol 3. in pol 5. popoldne.

Predstave trajajo dve uri!

Najlepši spored za otroke, kar jih je bilo
doslej v Ljubljani.

— Tudi za odrasle užitek. —

Torek 25., sredo 26., četrtek 27.:

Potovanje v Betlehem.

Naravni posnetek.

Niegova prva žena.

Igrokaz v petih dejanjih po slav. romanu
Henry Wooda

„East Lynne“.

Sijajna uprizoritev! — Napeto zanimivo
dejanje!

Petek 28., sobota 29., ponedeljek 31.:

Cesar Viljem v Carigradu.

Krasne slike iz Carigrada.

Zelnikov film!

Rod premetencev.

Po slavnem romanu Fedorja Zobelitza.

Uspeh, kakršnega še ni bilo!

V glavnih vlogah Friderik Zelnik in Lya
Mara, članica poljskega narodnega gleda-
lišča v Varšavi.

Pri vseh predstavah najnovejša Saša Mester poročila. Krasni naravni posnetki.

JADRANSKA BANKA

PODRUŽNICA LJUBLJANA.

Delniška glavica: K 12.000.000. Rezerve: nad K 1.000.000.

CENTRALA: TRST.

Podružnice: Dubrovnik, Dunaj, Kotor, Metkovič, Opatija, Spljet, Sibenik, Zader.

SPREJEMA: Vloge na knjižice in jih obrestuje po čistih 4%. Vloge na tekoči in žiro
račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Dviga se lahko vsak dan brez ozira na mora-
torij. Rentni davek plača banka iz svojega.

KUPUJE IN PRODAJA: Devize, valute, vredn. papirje, itd. in srečke c. kr. razr. loterije.

ESKONTIRA: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

IZDAJA: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

DAJE PREDUJME: na blago, ležeče v javnih skladiščih.

PREVZEMA: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.

Brzjavni naslov: JADRANSKA. Telefon št. 257.